

Examensarbeten

2017:3

Fakulteten för skogsvetenskap
Institutionen för skogens ekologi och skötsel

Skogen som integrationsarena

- kopplingen mellan svensk skogsnäring och integration

Forest as an integration arena

- *the link between Swedish forestry and integration*

Stina Köppler

Sveriges Lantbruksuniversitet

Examensarbete i skogshushållning, 30 hp, avancerad nivå A2E

Handledare: Ann Dolling, SLU, Inst för skogens ekologi och skötsel

Extern handledare: Kim Wickman, Umeå Universitet, Inst för pedagogik

Examinator: Eva-Maria Nordström, SLU, Inst för skoglig resurshushållning

Examinator: Ylva Lundell, SLU, Inst för skogens ekologi och skötsel

Jägmästarprogrammet

ISSN 1654-1898

Umeå 2017

Examensarbeten

Fakulteten för skogsvetenskap
Institutionen för skogens ekologi och skötsel

2017:3

Skogen som integrationsarena

- kopplingen mellan svensk skogsnäring och integration

Forest as an integration arena

- *the link between Swedish forestry and integration*

Stina Köppler

Keywords / Nyckelord:

Landsbygdsutveckling, utbildning, språk, integration /
Rural development, education, language, integration

ISSN 1654-1898

Umeå 2017

Sveriges Lantbruksuniversitet / *Swedish University of Agricultural Sciences*

Fakulteten för skogsvetenskap / *Faculty of Forest Sciences*

Jägmästarprogrammet / *Master of Science in Forestry*

Examensarbete i skogshushållning / *Master degree thesis in Forest management*

EX0770, 30 hp, avancerad nivå A2E / *advanced level A2E*

Handledare / *Supervisor:* Ann Dolling

SLU, Inst för skogens ekologi och skötsel / *SLU, Dept of Forest Ecology and Management*

Extern handledare / *External supervisor:* Kim Wickman

Umeå Universitet, Inst för pedagogik / *Umeå University, Dept of Education*

Examinator / *Examiner:* Eva-Maria Nordström

SLU, Inst för skoglig resurshushållning / *SLU, Dept of Forest Resource Management*

Examinator / *Examiner:* Ylva Lundell

SLU, Inst för skogens ekologi och skötsel / *SLU, Dept of Forest Ecology and Management*

I denna rapport redovisas ett examensarbete utfört vid Institutionen för skogens ekologi och skötsel, Skogsvetenskapliga fakulteten, SLU. Arbetet har handletts och granskats av handledaren, och godkänts av examinator. För rapportens slutliga innehåll är dock författaren ensam ansvarig.

This report presents an MSc/BSc thesis at the Department of Forest Ecology and Management, Faculty of Forest Sciences, SLU. The work has been supervised and reviewed by the supervisor, and been approved by the examiner. However, the author is the sole responsible for the content.

Sammanfattning

Rapporten presenterar en studie om integration av nyanlända svenskar till skogsnäringen genom en skogsrelaterad utbildning anpassad efter målgruppens behov. Det huvudsakliga syftet är att närmare granska och analysera nyanlända kvinnor och mäns erfarenheter och föreställningar om skog samt att utvärdera de utbildningsinsatser som tillhandahållits målgruppen för att integreras i skogsarenan. Resan från asylboende till arbete, landsbygdsutveckling och social integration är fokusområden. Studien innehåller en kvantitativ och kvalitativ undersökning. Resultatet visar att det finns ett intresse för både skoligt arbete och skoglig utbildning bland nyanlända svenskar. Detta skapar möjligheter att utveckla en skogsrelaterad utbildning för målgruppen, som på sikt kan skapa arbetstillfällen. Det skulle resultera i en förbättrad integration i det svenska samhället och kan fungera som en del av landsbygdsutvecklingen.

Nyckelord: Landsbygdsutveckling, utbildning, språk, integration.

Abstract

This article introduces a study concerning integration of newly arrived Swedes into the forestry through forestry-related education which is tailored to the target group conditions. The implicit aim is to make a detailed review and to analyse newly arrived women's and men's experiences and perceptions of forest and forest-related vocational courses. The journey from asylum accommodation to work, rural development and social gathering is central. The study contains a quantitative and a qualitative survey. The results shows that the interest in both work and education in forestry considerable among newly arrived Swedes and in the forest sector there is a high demand for labour. This creates an opportunity to develop a forest-related education for newly arrived Swedes and can also provide job opportunities. This will result in improved integration into Swedish society and might act as a part of rural development.

Keywords: Rural development, education, language, integration.

Förord

Detta examensarbete omfattar 30 högskolepoäng och har utförts på institutionen för skogens ekologi och skötsel vid Sveriges Lantbruksuniversitet, Umeå. Arbetet utfördes på uppdrag av Sveriges Lantbruksuniversitet och är en utvärderande del av skogliga utbildningar i Västerbotten och Norrbotten som tillhandahållits nyanlända kvinnor och män.

Rapporten är skriven efter tidskriften *Nordic Studies in Education* eftersom att grundtanken var att den skulle publiceras där. Det innebär bland annat att det i diskussionen inte finns några referenshänvisningar utan att dessa redan är nämnda tidigare i rapporten.

Jag vill först och främst rikta ett stort tack till min handledare Ann Dolling på Sveriges Lantbruksuniversitet för din hjälpsamhet och positiva inställning. Min biträdande handledare Kim Wickman har gett kloka råd under arbetets gång, tack för all hjälp.

Jag vill även tacka de projektledare och projektdeltagare som jag haft kontakt med under arbetets gång. Tack Peter Alqvist, Toby Lindström och Hanna Öhman för ert engagemang och samarbete.

Till sist vill jag tacka alla som hjälpt mig under skrivprocessen. Tack Arvid Axelsson, Emmy Dieden och min mamma Jeanette Johansson för att ni ställt upp med korrekturläsning. Utan er hade examensarbetet inte varit så bra som det är idag.

Stina Köppler

Umeå, februari 2017

Innehållsförteckning

<i>Inledning</i>	<i>1</i>
<i>Syfte</i>	<i>2</i>
Metod	3
<i>Enkätstudie</i>	<i>3</i>
<i>Intervjustudie</i>	<i>4</i>
Resultat	5
<i>Enkätstudie</i>	<i>5</i>
Betydelse av kön och etnisk bakgrund	<i>6</i>
<i>Intervjustudie</i>	<i>6</i>
Arbete	<i>6</i>
Språket som brygga och barriär	<i>7</i>
Utbildning	<i>8</i>
Skogen	<i>9</i>
Diskussion	10
Slutsats	12
Referenser	14
Bilaga	16
<i>Intervjuguide</i>	<i>16</i>

Inledning

Enligt FN:s flyktingorgan, UNHCR, kom omkring 170 000 flyktingar till Sverige under 2015 (UNHCR, 2016). Sverige är med dessa siffror ett av de EU-länder som har högst immigration av asylskäl. Under denna period ökade Sveriges befolkning med drygt 100 000 personer vilket i hög utsträckning beror på flyktingströmmen (Migrationsinfo, 2016). I slutet av 2015 var totalt 65,3 miljoner på flykt i världen och under 2016 har antalet ökat. En färsk rapport (Malmberg et al., 2016) visar att istället för en prognostiserad nettoinvandring på 15 000 personer per år har den faktiska nettoinvandringen mellan år 2000 och 2015 legat kring 50 000 årligen i Sverige. Istället för en sammanlagd nettoinvandring på 240 000 personer under tidsperioden har nettoinvandringen uppgått till 750 000 personer totalt. Majoriteten har legat mellan åldrarna 20 och 40 år. Det innebär att invandringen ändrat den svenska åldersstrukturen. På regional nivå leder invandringen till en större arbetsför befolkning, oavsett kommuntyp och därmed finns det ett stort ansvar att skapa lotsar till sysselsättning för arbetskraft. I och med detta är det aktuellt att ta reda på hur individer som söker asyl och får uppehållstillstånd skall integreras i det svenska samhället och den svenska kulturen (Lundborg, 2013). Det finns många kunskapsluckor gällande flyktingar och deras sociala tillvaro i ett nytt land och för att skapa en effektiv integration bör dessa minskas (Nash et al., 2006).

I Sverige möter nyanlända kvinnor och män arbetslöshet, social exkludering och följaktligen mental ohälsa (Djuve, 2010; Hollander et al., 2011). Flyktingar är överrepresenterade bland sårbara grupper i det svenska samhället där ovissheten över tillvaron betraktas som en av de största faktorerna till bristande livskvalitet och hälsa. Studier visar att psykisk ohälsa kan påverka förmågan att lära sig språk och på så sätt generera en långsammare integration (Eriksson-Sjöo et al., 2010). Bristande språkkunskaper medför problem i samband med kulturell och social integrering i samhället. Bristande språkkunskaper leder till utanförskap, låg levnadsstandard och begränsade möjligheter att nå arbetsmarknaden.

Flyktingar som härstammar från länder utan allmän skolplikt har ofta begränsad eller ingen utbildningsbakgrund med sig från sitt förra hemland. Beroende på utbildningsbakgrund påverkas integrationsprocessen. En analfabet och en person med låg utbildningsbakgrund har svårare att integreras än en person med hög utbildning. Att lära sig det svenska språket är för många det primära målet efter ankomst till Sverige eftersom språkkunskap är avgörande för delaktighet i samhället (Vik & Werge-Olsen, 2012). Det är först efter godkänd asylansökan som personer över 18 år har rätt till utbildning i svenska för invandrare (SFI) i sin hemkommun (Migrationsverket, 2016). Syftet med SFI är att påskynda språkinläringen och steget in på arbetsmarknaden. För att skapa en effektivare språkundervisning är ett alternativ att anpassa undervisningen utifrån personliga önskemål eftersom det kan motivera studenten till sina studier och därmed effektivisera vägen in på arbetsmarknaden (Learning Language, 2008). Ett sätt att anpassa undervisningen på är att kombinera praktiska och teoretiska moment samt utomhus- och inomhusundervisning (Jordet, 2011). Kombination mellan praktiska och teoretiska moment gynnar språkundervisning och är viktigt för att skapa en intresseväckande utbildning. Utomhusundervisning anses bredda och fördjupa förståelsen av naturen eftersom att det finns en nära koppling mellan lärande och sinnesintryck i allmänhet (Rios & Brewer, 2014; Buskvist, 2008).

Befolkningsstrukturen i glesbygdskommuner och i kommuner i glesbefolkade regioner, som normalt kännetecknas av påtagligt åldrande befolkning och urbanisering, får med invandringen en ökad befolkning. Invandringen genererar i en större arbetsför befolkning med gemensam målsättning att nå arbetsmarknaden. De flyktingar som bosätter sig i en landsbygdskommun har närhet till de gröna näringarna och inte minst skogsnäringen, med

möjlighet till sysselsättning och arbete. Med de gröna näringarna menas verksamheter med bas i jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö (LRF, 2016). För att landsbygdens invandrare skall bli motiverade att stanna kvar och nå arbetsmarknaden inom de gröna näringarna måste de integreras (Hedberg & Haandrikman, 2014). För en effektiviserad integration till skogsnäringen behöver nyanlända erbjudas tillfällen att utveckla skogliga intressen och erhålla skogliga kunskaper (Stryamets, 2012). Skogsriket Västerbotten (2016) beskriver insatser som gjorts bland såväl stora skogsbolag som enskilda entreprenörer för att öka skogens bidrag till landsbygdsutveckling och integration. Ökad kommunikation, workshops och interna omstruktureringar för jämställdhetsarbete är exempel på sådana insatser. Den gröna näringens målsättning är att aktivt arbeta med frågor kring jämställdhet och etnisk samt kulturell mångfald med avsikten att integrera nysvenskar till arbetsmarknaden och bidra till landsbygdsutveckling (Marcus et al., 2013).

För att försöka möta de utmaningar som integrationen innefattar har regeringen utformat speciella integrationsprogram vars syfte är att underlätta integrationsprocessen till det svenska samhället. Det finns en nationell strategi och målsättning för såväl landsbygdsutveckling som integration (Horbulyk, 2000). Målsättning med landsbygdsutveckling och integration är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund samt att skapa en ekonomiskt och socialt stark landsbygd (Regeringen, 2016). I regeringsuppdraget ”Främja nyanländas väg till anställning i de gröna näringarna och naturvården” är en av slutsatserna att det behövs nya sätt att sprida information och utbilda för att kunna attrahera nyanlända till jobb i de gröna näringarna till (Dolling et al. 2017). Inom ramen för regeringsuppdraget har målgruppsanpassad utbildning på asylboenden och SFI-utbildningar tagits fram. Avsikten är att visa upp de gröna näringarna och landsbygden för att visa på möjligheten att bo, arbeta och komma in i ett socialt sammanhang. Det finns också ett förslag på en ettårig flexibel naturbruksutbildning för nyanlända där tanken är att eleven kan välja kurser utifrån intresse, för att komplettera tidigare utbildning. Därutöver ska det också vara möjligt att varva kurserna med svenska och praktik, efter behov. Det pågår redan många bra initiativ och insatser för att integrera nyanlända men det finns potential till utveckling.

I relation till den andel nyanlända som placeras i landsbygdskommuner samt den gröna näringens och regeringens målsättning om landsbygdsutveckling och integration är det intressant att studera hur det går att finna effektiva och framgångsrika redskap för att rusta nyanlända kvinnor och män med den kompetens och det mod som behövs för att ta steget in i den gröna näringen och skogsnäringen. Landsbygden behöver arbetskraft inom de gröna näringarna och inte minst inom skogsnäringen (Regeringskansliet, 2008). Skogsnäringen kan värna om en hållbar framtid med en levande landsbygd genom att aktivt arbeta med att integrera nysvenskar samt skapa intresse och kunskap för skogsnäringen (Learning Language, 2008). Genom att samarbeta med SFI-utbildningen i kommunerna finns möjlighet att erbjuda näringsanknuten utbildning med kvalitetssäkra webbaserade utbildningsmaterial och praktikplatser ute på arbetsmarknaden. En sådan utbildningsinsats ger förutsättningar för nysvenskar att öka intresset och kunskapen till att ta steget in i skogsnäringen (Dahlström, 2007).

Det saknas forskning om vilken effekt näringsanknuten utbildning har på språkinläring, integration och landsbygdsutveckling, vilket är grundmotiv till denna studie.

Syfte

Syftet med föreliggande studie är att närmare granska och analysera nyanlända kvinnors och mäns erfarenheter och föreställningar om skog samt att utvärdera de skogliga utbildningsinsatser som tillhandahållits målgruppen inom Västerbotten och Norrbotten för att integreras i skogsarenan. För att uppfylla syftet formulerades två frågeställningar:

- Hur ser respondenterna på fortsatt engagemang inom skogsnäringen vad gäller utbildning samt arbete och hur kommer detta till uttryck?
- Hur har undervisningen fungerat med avseende på praktiska och teoretiska moment?

Ambitionen är att genom ökad kunskap om målgruppen och rådande utbildningsvillkor hitta effektiva och framgångsrika redskap att förbereda nyanlända med den kompetens och det mod som krävs för att ta plats i skogsnäringen.

Metod

Data samlades in med hjälp av en enkätundersökning och en intervjuundersökning som genomfördes bland deltagare i fyra skogsrelaterade utbildningsprojekt. Frågor gällande utbildningens innehåll framfördes i undersökningarna, frågorna berörde praktiska och teoretiska moment och om utbildningen var attraktiv. Projektens målsättning var att kvinnor och män med en annan etnisk bakgrund än svensk skulle få kunskap om skogen, skogsrelaterade aktiviteter och en ökad förståelse för skogen och dess betydelse för det svenska samhället. Data låg till grund för denna studies utredning av projekten och studiens användning av en webbutbildning och praktiska moment. Webbutbildningen var en skoglig plattform anpassad för målgruppen och de praktiska momenten var i form av arbetspraktik samt studiebesök. De fyra skogliga utbildningsprojekten var belägna inom Västerbotten och Norrbotten i Dorotea, Skellefteå och Övertorneå kommun. I Dorotea och Övertorneå var den skogliga utbildningen kopplad till SFI medan den i Skellefteå var utformad som en intensivkurs på två veckor som Skogsstyrelsen anordnade. Projekten karaktäriserades av människor som befunnit sig i Sverige under varierad tidslängd, alltifrån någon månad till några år och med olika socioekonomiska förhållanden. Eftersom avsikten med föreliggande studie var att närmare granska och analysera nyanlända kvinnors och mäns erfarenheter och föreställningar om skog och skogsrelaterade yrkesutbildningar, valdes projekt riktade till personer med utländsk bakgrund. Studiens generaliserbarhet begränsades till att gälla skogsrelaterade projekt av samma karaktär och syfte.

Enkätstudie

Totalt 53 personer fyllde i enkäten. Enkätundersökningen låg till grund för studien gällande nyanlända personers erfarenheter och föreställningar om skog och skogsrelaterad utbildning. Det var deltagarnas subjektiva upplevelser som stod i fokus för studien. Kvantitativa data analyserades utifrån en deskriptiv design.

Utfallsvariabeln byggde på en fråga om deltagarna tyckte det var intressant med skog. Svartalternativen anpassades till respondenternas språkfärdigheter och därmed hade majoriteten av studiens frågor endast tre alternativ; (1) Ja, (2), Nej och (3) Vet inte. Ett eller flera språkstöd fanns tillgängliga i samband med besvarandet av enkäten för att försäkra att respondenterna förstod svartalternativen. En fråga gällande deltagarnas inställning till skog företogs också.

De bakgrundsvariabler som studerades var kön, etnicitet och uppväxtmiljö. Deltagarnas etnicitet avgränsades i studien till vilket land de var födda i. Deltagarna var indelade i fem olika grupper: (1) Syrien, (2) Irak, (3) Somalia, (4) Eritrea och (5) övrigt. Exempel på länder i gruppen övrigt var Afghanistan, Colombia, Lettland och Malaysia. Frågan som tog fasta på deltagarna uppväxtplats hade tre svartalternativ: (1) stad, (2) mindre samhälle, (3) landsbygd. En fråga om önskat framtida boende ställdes med samma svartalternativ som frågan om uppväxtplats.

Respondenterna fick svara på om de tyckte det var bra med praktiska moment, om det teoretiska innehållet var bra och om utbildningen var intresseväckande. Till varje fråga fanns tre svarsalternativ: (1) ja, (2) nej och (3) vet inte. Frågan som tog fasta på deltagarnas intresse för fortsatt engagemang inom skogsnäringen berörde också nivån på utbildningen. Frågorna fokuserade på deltagarnas upplevelse av skogrelaterad utbildning.

Analys av enkätens frågeställningar genomfördes där variabler som beskrev deltagarnas syn på den skogsrelaterade utbildning de deltog i användes. Tabeller sammanställdes för att belysa skillnader och likheter mellan kön och etnisk bakgrund.

Intervjustudie

Kvalitativa forskningsintervjuer i form av en intervjuundersökning samlades in för att få dataunderlag (Kvale & Brinkmann, 2009). Intervjuerna genomfördes som enskilda intervjuer med totalt 21 deltagare, som hade varit verksamma inom fyra olika projekt i Västerbotten och Norrbotten. Deltagandet var frivilligt och alla tillfrågade ställde upp. Deltagarna hade varierade erfarenheter av att bo i Sverige, majoriteten av dem bodde i den kommun som utbildningen erbjöds och var bekanta med näringarna i kommunen.

Ambitionen var att genomföra intervjuerna på platserna projekten genomfördes för att vara i en miljö där intervjupersonen kände sig trygg. Intervjufrågorna var semistrukturerade vilket innebar att intervjuerna var strukturerade med öppna frågor utan svarsalternativ (Kvale & Brinkmann, 2009; Trots, 2010). En intervjuguide (se bilaga 1) som täckte ämnen relaterade till studiens syfte konstruerades innan data samlades in.

Intervjufrågorna fokuserade på deltagarnas inställning och erfarenhet av skog, hur de tillförts kunskap och hur inställningen, erfarenheten och kunskapen påverkade deras framtidsplaner. Alla som ingick i studien var födda i utlandet och hade kommit till Sverige som flyktingar under de senaste fem åren. Deltagarna ansågs vara ett representativt urval eftersom syftet var att studera nyanlända kvinnor och män. Samtliga intervjuer spelades in som en ljudfil och varade i 20-30 minuter. De citat som återges i artikeln är något redigerade för att underlätta läsningen (Kvale & Brinkmann, 2009). Redigeringen innebar att språket i intervjuutskriften anpassades till ett skriftspråk, till exempel *nån* skrevs som *någon*, och vid meningar som påbörjades på ett sätt men där personen bytte till ett annat uttryckssätt, valdes det mest fullständiga yttrandet om det bedömdes ha samma innebörd. I de citat som användes i texten gjordes det i regel inte några ändringar så att det blev grammatiskt korrekta meningar. Alla personnamn och beteckningar fingerades.

Materialet samlades in under hösten 2016 och under denna period var frågan om integration av personer med utländsk bakgrund viktig för skogsnäringen. I Västerbotten och Norrbotten skapades skogsrelaterade utbildningssatsningar med fokus på nyanlända svenskar. Deltagandet på utbildningarna var stort. I samband med utbildningarna fick flertalet av deltagarna tillgång till utbildningsmaterial via webben som bland annat Sveriges Lantbruksuniversitet utarbetat.

Analysen bestod av kritisk granskning av materialet, med fokus på att sammanställa huvudteman som karaktäriserar respondenternas åsikter. Fokus låg på att försöka ringa in hur inställningen till skogen och skogsrelaterade jobb var i relation till personens ursprung och levnadssituation. Analysen var uppdelad i fyra steg: (1) transkribering, (2) kodning, (3) sammanställa teman och (4) sammanställa huvudteman. Efter transkribering påbörjades en primär analys av data, en innehållsanalys. De transkriberade intervjuerna lästes upprepade gånger för att utskilja gemensamma kategorier som sedan kunde kodas. Koderna sammanställdes till teman som uppfyllde syftet med studien. Under det fjärde steget sammanställdes huvudteman vilka ansågs vara de teman som bäst reflekterade nyanlända kvinnor och mäns erfarenheter och föreställningar om skog och skogsrelaterade yrkesutbildningar (Trots, 2010).

Resultat

Enkätstudie

Majoriteten av respondenterna var män och den mest representerade åldersgruppen var 40+ år. De mest representerade länderna var Syrien, Irak, Somalia och Eritrea. Majoriteten av deltagarna angav att de vuxit upp i en stad och i framtiden vill bo i en stad. Majoriteten av deltagarna angav en positiv inställning till såväl praktiska som teoretiska moment och att utbildningen var intresseväckande. Slutligen angav majoriteten av deltagarna att de var intresserade av fortsatta studier, alternativt jobb inom skogsnäringen.

Tabell 1. Bakgrund, önskad boplats i framtiden, upplevelse av utbildningen och syn på skogen efter kort skogsutbildning. Antal (N) och andel (%). N=53.

	Antal	Andel %
Kön		
Man	38	72%
Kvinna	15	28%
Ålder		
19-20 år	0	0%
21-24 år	5	9%
25-29 år	12	23%
30-34 år	8	15%
35-40 år	8	15%
40+	19	36%
Etnisk bakgrund		
Syrien	16	30%
Irak	13	25%
Somalia	6	11%
Eritrea	6	11%
Övrigt	12	23%
Uppväxtplats		
Stad	37	70%
Mindre samhälle	12	23%
Landsbygd	4	8%
Önskad framtida boplats		
Stad	37	70%
Mindre samhälle	14	26%
Landsbygd	2	4%
Uppskattar praktiskt innehåll		
Ja	50	94%
Nej	2	4%
Vet inte	1	2%
Uppskattar teoretiskt innehåll		
Ja	51	96%
Nej	0	0%
Vet inte	2	4%
Intresseväckande utbildning		
Ja	44	83%
Nej	2	4%

Vet inte	7	13%
Intresse för skogligt jobb/utbildning		
Ja	44	83%
Nej	2	4%
Vet inte	7	13%
Förändrad syn på skogen efter utbildning		
Ja	50	94%
Nej	1	2%
Vet inte	2	4%

Betydelse av kön och etnisk bakgrund

För att närmare undersöka eventuella skillnader utifrån kön och etnisk bakgrund gjordes en jämförelse av svarsfrekvenserna för samtliga variabler. Andelsanalysen visade att kön och etnisk bakgrund inte hade någon betydelse för svaren och därmed utelämnades.

Intervjustudie

Nedan följer en presentation av resultatet från analysen. Analyserna resulterade i fyra kategorier som avspeglade de intervjuade personernas åsikter: arbete, språket som brygga och barriär, utbildning och skogen.

Arbete

Kategorin identifierades i alla de intervjuandes samtal. Framförallt de som varit i Sverige under en längre tid hade stor vilja att komma ut på arbetsmarknaden. Ekonomisk säkerhet, sysselsättning och känslan av att känna sig behövd är några av de anledningar till varför arbete var så eftertraktat.

”Jag tycker mycket om denna plats men kanske att jag måste flytta till ett ställe jag kan jobba hela året” (Man, 37 år).

Att få en anställning skapade trygghet hos individen, och detta, enligt respondenten, var så viktigt att han kunde tänka sig att flytta dit jobb fanns. Med stöd av intervjuerna, skapade jobb en ökad trygghet och glädje i tillvaron. En respondent betonade vikten av att tjäna pengar och såg detta som en bidragande trygghet för sin familj:

”Vi har en jobbig situation, jättejobbig. Det lilla jag tjänar skickar jag till min dotter i Colombia. Jag vill hjälpa min dotter. Varför vill jag det? Dotters mamma är bara 21 år, har tre barn och ett av dem ett är min dotter. Jag vill hjälpa mamman, så hon kan hjälpa min dotter att få boende, mat och utbildning” (Man, 28 år).

En annan respondent uttryckte viljan att hjälpa familjen och arbeta så här:

”Jag spara pengar, för att hjälpa mig själv och min familj. Jag tänker bara på framtiden, att den skall bli bra. När jag arbetar och tjänar pengar så känns det bra. Det spelar ingen roll vad jag jobbar med, om det är i skogen eller på restaurang spelar ingen roll. Jag vill bara ha ett jobb” (Man, 40 år).

En respondent uttryckte en nedstämdhet inför att hon behövde flytta från sin bostadsort för att få en anställning på annan ort. Svårigheten att hitta jobb inom glesbygdskommuner ledde i respondentens fall till att hon fick ett jobb inom en näring som i hennes ögon inte var

lika attraktiv som skogsnäringen. Arbetsviljan var dock så stor att respondenten flyttade till en ort där det fanns jobb.

”Just nu känner jag mig ledsen, jag måste flytta härifrån snart. Det går bra i skolan och jag lär mig svenska snabbt, men det räcker inte för att min vardag skall gå ihop. Min familj har det inte bra och det är därför jag flyttat till Sverige, för att kämpa med ekonomi. Och för att få gå i skola och lära mig saker. Jag måste hjälpa min mamma och min lillebror” (Kvinna, 28 år).

Respondenterna antydde en stor vilja att få ett arbete. Ekonomisk inkomst och ett sammanhang att vara delaktig i gav underlag till en meningsfull vardag. Att försörja sig själv och sin familj var något respondenterna var villiga att kämpa för.

”Jag tycker om skogen, där kan man få jobb och tjäna pengar och ett bättre liv” (Man, 25 år).

Merparten av respondenterna uttryckte att deras främsta mål var att skaffa jobb och tjäna pengar. Flertalet hade svårt att nämna några specifika yrken utan kunde tänka sig att jobba med det mesta. Merparten hade dock en vilja att få en anställning inom skogsnäringen och näringen ansågs vara attraktiv med tanke på vilka arbetsmöjligheter den kunde erbjuda. Majoriteten av deltagarna bodde i den kommun som utbildningen erbjöds och var bekanta med näringarna i kommunen, vilka ansågs vara attraktiva.

Språket som brygga och barriär

Språk var också identifierat som en dominerande kategori för alla respondenternas uttalanden. De uppgav att språket var avgörande för att integreras och bli en del av samhället. Många bland respondenterna bad om ursäkt för sin bristande svenska och förmedlade en osäkerhet och skam över sina språkkunskaper. Respondenterna betonade vikten av att lära sig språket, att läsa och träna både i skolan och på fritiden för att skynda på integrationsprocessen.

Språket fungerade som en nyckeln till många samhällsliga och sociala rum och respondenterna uttryckte en tydlig medvetenhet om detta, inte minst vad gällde möjligheten till ökad självständighet och egenmakt. En av respondenterna beskrev hur han ville lära sig mer svenska för att i framtiden studera på universitetet. Samtliga respondenter påpekade att det var viktigt att lära sig det svenska språket för att minska risken för problem och missuppfattningar som lätt uppstod vid bristande språkkunskaper.

”Ja absolut. Jag vill läsa några svenskkurser och lära mig språket, för att sen söka till universitetet” (Man, 40 år).

En annan respondent beskrev sina tankar om språket och utbildningen:

”Jag drömmer att få studera mer svenska och lära mig språket snabbare. Om jag blir bättre på svenska kan jag fortsätta utbilda mig och läsa mer om skogen. Men jag har svårt för att läsa, i mitt land har jag aldrig gått i skolan och jag kan inte läsa. Bara prata. Jag bara pratar och pratar men jag måste lära mig att läsa. Jag har svårt för språk, men jag kan prata. Här får jag hjälp och det ger mig motivation till att studera. Varje dag studerar jag, jag läser böcker. Nu försöker jag också ta körkort. Jag studerar hela tiden.” (Man, 28 år).

Flertalet av respondenterna läste på SFI och tyckte svenskundervisningen var bra. De ville lära sig det svenska språket och tränade mycket både i och utanför skolan. Flera respondenter nämnde att de under sin fritid läste och tittade på TV för att försöka lära sig språket.

”På min fritid spelar jag fotboll med mina kompisar. Jag brukar också läsa mycket, för att bli bättre på svenska. Jag tittar också på TV för att lyssna” (Man, 25 år).

”Jag är hemma och läser och lyssnar på TV. Jag brukar läsa, promenera och vara med mina kompisar” (Kvinna, 21 år).

En viktig aspekt för att lära sig språket snabbare var att praktisera det så mycket som möjligt. De respondenter som hade barn som gick i skolan lärde sig mycket från barnen och pratade därför bättre svenska och hade möjlighet att träffa fler svenskar än personer utan barn eftersom barnen hade svenska klasskompisar.

”Ja, jag tycker om att prata svenska. Vi pratar lite i min familj jag och min fru. Vi är inte duktiga på svenska, men våra barn lär sig fort i skolan. Det är bra för oss” (Man, 45 år).

Att komma till ett nytt land och studera invånarnas språk är en ansträngande prövning. Det var många nya intryck som respondenterna matades med var dag. Att lära sig språket i en trygg och lugn miljö uppfattade respondenterna som positivt. På platser där det bor flest nyanlända och få i Sverige födda upplevdes som en försvårande omständighet för språkinläringen. Personer som bodde på väldigt avlägsna platser önskade att få flytta till mer befolkade platser med fler svenskar och rikare föreningsliv. Vissa respondenter bodde på avlägsna platser, långt från närmsta stad. En respondent uttryckte att det inte fanns någon person, förutom de inom frivilligorganisationerna som fanns på orten, att prata med. På fritiden fanns det ingenting att göra, vilket ledde till att han oftast stannade hemma för sig själv. En annan respondent kände att det hände för lite på gatan, i hennes hemland var det gatumusikanter och dansare i vartenda gathörn. Lugnet och ensamheten var väldigt påtaglig och mestadels uppfattades det positivt men ibland även det motsatta.

”Här är det jättebra. Det är lugnt och skönt. Men det finns så lite folk, och jag träffar inte så många. Det kan få mig att vilja flytta till ett större ställe” (Kvinna, 38 år).

”Ja det finns (skratt) inga människor här, svenskar alltså. Det finns bara invandrare” (Man, 29 år).

Det svenska språkets avgörande roll var starkt betonat av alla intervjuade. Vissa respondenter studerade svenska på SFI men då alla inte fått uppehållstillstånd var det några som endast studerade på egen hand. Personer utan uppehållstillstånd förmedlade en viss frustration till att de inte fick delta på språkundervisning och att de bodde på avlägsna platser.

Utbildning

Ett tema som fanns i majoriteten av respondenternas uttalanden var utbildningstemat. Som tidigare nämnts var alla respondenter medvetna om att de behövde utbilda sig för att integreras i samhället. Synen på utbildning var varierande: en respondent ansåg att körkortsutbildningen var bra då den kan leda till jobb medan en annan ville studera på universitetet för att kunna få mer kvalificerade jobb. Flertalet av respondenterna ville ha

skoglig utbildning, på lägre utbildningsnivå, främst för att lära sig det svenska språket, men även för att fördjupa sig inom skogliga åtgärder. Skogsvårdsrelaterade utbildningar som röjning och plantering var flertalet intresserade av.

”Jag vill plantera, det är ett bra jobb. Bra för skogen, bra för mig. Jag vill också röja, jag vill utbilda mig så jag får röja” (Kvinna, 21 år).

”Ja jag vill studera och lära mig språket. Jobba i skogen är bra, då lär jag mig svenska. Sen när jag kan svenska vill jag studera på universitet” (Kvinna, 28 år).

”Jag vill jobba i skogen först, röjning och plantering. Sen vill jag försöka jobba med mitt yrke, bilmekaniker” (Man, 41 år).

”Först vill jag läsa om skogen på gymnasiet och hoppas att få jobb. Sen skall jag försöka komma in på universitetet. Jag var medicinskanalytiker i mitt hemland” (Man, 29 år).

De som hade en utbildning med sig från sitt hemland var intresserade av en kompletterande utbildning i Sverige, för att kunna återgå till det gamla jobbet. Många av respondenterna tyckte att det skulle finnas snabbare utbildningar som kunde leda till jobb eftersom framförallt som var över 40 år inte var motiverade till att studera på universitetet. För att utveckla den skogliga utbildning som framtagits uppmanade respondenterna till fler undervisningstimmar, studiebesök och praktiska moment. Nätbaserade distanskurser ansågs vara lämpliga eftersom majoriteten studerade flitigt i hemmen.

Enligt respondenterna var den skogliga undervisningen bra och de kunde, om de ville, påverka innehållet. Många uppgav dock att de inte hade något att påpeka gällande innehållet då de menade att upplägget redan var bra.

Skogen

Ett gemensamt intresse bland respondenterna var skogen. Alla respondenter hade anknytning till en skogsrelaterad utbildning i Sverige och hade på så vis fått ett intresse för skogen. Skogen ansågs vara attraktiv då den var öppen för alla och erbjöd olika användningsområden samt möjlighet att få jobb. Samtliga uppgav att de tyckte om skogen och trivdes i skogsmiljö. Den svenska skogen betydde mycket för merparten av respondenterna. Den friska luften, lugnet och friheten var faktorer som lockade. Trots liten eller ingen erfarenhet av skog hos majoriteten av respondenterna fann de sig väl tillrätta i skogsmiljö. En respondent beskrev hur han under sin flykt till Sverige tvingades leva i skogen under flera veckor, för att undvika dödshot. Han fortsatte med att berätta hur hans dåliga relation till skogen förändrades efter att han påbörjade den skogliga utbildningen. Efter genomförd utbildning hade hans syn på skogen förändrats och istället för att leva med sina dramatiska minnen från skogen levde han istället med sina nya kunskaper och minnen från utbildningen.

”Ja jag tycker mycket, mycket om skogen” (Man, 45 år).

”Den betyder mycket för mig. Jag har lärt mig att den betyder mycket för Sverige och för alla som bor här. Nu också för mig. Det är stor skillnad på skogen här jämfört med i mitt hemland, här tar man hand om skogen. Det är bra. Jag tycker om skogen” (Man, 40 år).

Erfarenhet av skog var varierande, men en genomgående trend var att den var begränsad bland respondenterna. Enligt dessa var det viktigt att lära sig om skogen eftersom den var en stor resurs för Sverige. Intresset för skog var stort och de ville lära sig mer om den. De upplevde att det var ett roligt sätt att praktisera svenska på samtidigt som de också berikades med kunskap.

Sammantaget var inställningen till den svenska skogen positiv, likaså upplevelsorna och erfarenheterna av den skogliga utbildningen. Flera respondenter ansåg att fler undervisningstillfällen borde vara förlagda i skogen eftersom den utgjorde en bra studiemiljö för både teoretiska och praktiska moment. Respondenterna var stolta över sina skogliga kunskaper och bar på förhoppningen om att dessa skulle leda till ett jobb inom skogsnäringen. Möjligheten att nå skogsnäringen ökade intresset för att berika sig med mer skoglig kunskap bland deltagarna.

På kort sikt ville majoriteten av respondenterna jobba inom skogsnäringen men på lång sikt (10 år och framåt) uppgav majoriteten att de önskade jobba inom andra näringar. Trots att intresset för anställning inom skogsnäringen på lång sikt tycktes vara osäkert bland respondenterna antydde de att intresset för skogen inte kommer avta utan snarare utvecklas över tid.

Diskussion

Syftet med denna studie var att närmare granska och analysera nyanlända kvinnors och mäns erfarenheter och föreställningar om skog samt att utvärdera de utbildningsinsatser som genomförts med avsikt att integrera nyanlända i skogssektorn. Resultaten visar att det bland nyanlända finns ett stort intresse för fortsatt engagemang vad gäller både skogligt arbete och skoglig utbildning. Majoriteten av respondenterna upplever att den utbildning som de gått har fört dem närmare skogen men också det svenska samhället. Den har också väckt deras intresse och gett mersmak för fortsatt utbildning inom skogsnäringen. Deltagarna är nöjda med utbildningens undervisningsform och uppger att de utvecklat såväl kunskaper som språkliga färdigheter generellt men också mer specifikt mot skogsnäringen. Kombinationen av teoretiska och praktiska moment gynnar, enligt respondenterna, inläringen. Utomhusundervisning uppskattas i hög grad liksom inomhusundervisning och webbaserad undervisning. Den avgörande faktorn är, enligt respondenterna, ämnets relevans och att det väcker intresse och engagemang. Undervisningen har, enligt respondenterna, fungerat bra med avseende på praktiska och teoretiska moment.

Det finns en stor variation vad gäller respondenternas utbildningsbakgrund. Vissa har aldrig gått i skola medan andra har studerat på universitetsnivå. Oavsett utbildningsbakgrund finns det ett stort intresse att utbilda sig i Sverige för att på sikt kunna etablera sig på arbetsmarknaden och bli en ”fullvärdig” samhällsmedborgare. Tidigare språkkunskaper är generellt sett begränsade då merparten av respondenterna endast, utöver det svenska språket, har tillgång till sitt modersmål. Många av respondenterna har vuxit upp i ett land utan allmän skolplikt, vilket innebär att varken de själva eller deras föräldrar har gått i skolan.

I Sverige bor många av respondenterna på små orter med närhet till skogen. Merparten anger att de trivs med sin livssituation på den plats de är bosatta. Generellt sett har, som tidigare nämnts, respondenterna begränsade erfarenheter av skogliga sammanhang men genomgående visar resultaten att de har en positiv inställning till skogen och skogsnäringen. Därmed finns det politiska och samhällsekonomiska motiv att initiera speciella program med syftet att underlätta integrationsprocessen till det svenska samhället och skogssektorn där behov av ökad arbetskraft föreligger. Behovet av ökad arbetskraft föreligger även för fler näringar än just skogsnäringen. Skräddarsydda program för målgruppen kan även erbjudas inom andra näringar eftersom att intresset troligtvis skulle vara högt bland de nyanlända. Det

skulle gynna både den nyanlände men även näringen i sig då kunskapsnivån ökar. Ytterligare ett argument är framtida landsbygdsutveckling. Trots en samlad positiv bild av skogen uppger de flesta av deltagarna att de i framtiden vill bo i en stad och inte ute på landsbygden. Det är svårt att dra slutsatsen att detta är specifikt för målgruppen då detta är en generell trend i samhället. För att lyckas med landsbygdsutveckling är det viktigt att aktivt arbeta för att motivera nyanlända att bo kvar på landsbygden.

Resultaten visar att de slutsatser som med säkerhet kan dras är att majoriteten av respondenterna har ett intresse och en tilltro till skogssektorn som utbildare och arbetsgivare. Respondenterna uppskattar utbildningen och dess innehåll och de har en vilja och ambition att lära sig det svenska språket. Synen på den svenska skogen har förbättrats efter genomförd utbildning och majoriteten önskar att få bo i en stad i framtiden. På kort sikt vill de arbeta inom skogssektorn och på lång sikt (10 år och framåt) vill merparten arbeta inom andra näringar. En möjlig anledning till detta kan vara att de endast ser mindre kvalificerade jobb och inte de mer kvalificerade jobb som potentiella jobb inom skogsnäringen. Mer kvalificerade jobb kräver ofta en högre utbildning och blir därmed inte lika attraktiva eftersom att vägen till universitetet är lång för många. Även språkfärdigheter, ålder och familjesituation är faktorer som skapar en avlägsen känsla till mer kvalificerade jobb. Respondenterna har en positiv inställning till ett liv i Sverige och därmed till att etablera sig på arbetsmarknaden och integreras i det svenska samhället. Det är anmärkningsvärt att det bland respondenterna förekommer märkbart lika svar på merparten av studiens frågor, oavsett kön, etnicitet och sociala förhållanden. En tänkbar anledning till detta är att samtliga respondenter har begränsade erfarenheter till skog och därmed blir den skogliga utbildningen intresseväckande för dem, vilket kommer till uttryck i deras svar. Trots olika kön, etnicitet och sociala förhållanden är respondenternas tillvaro likvärdig då den präglas av att integreras i det svenska samhället. För merparten av dem består vardagen av svenskundervisning på SFI, jobbsökande och en begränsad ekonomi. Den skogliga utbildningen bryter detta mönster då den erbjuder något annat än bara språkundervisning eftersom den kombinerar svenskundervisning med introduktion av arbeten inom skogsnäringen.

Studiens resultat är generaliserbara eftersom respondenterna är representativa för målgruppen och resultaten kan användas inom området för integrationsprojekt inom de gröna näringarna. De praktiska konsekvenser resultaten kan få ur respondenternas perspektiv och ett samhällsperspektiv är avsevärt stora. Om utbildningsinsatser görs skapas förutsättningar till att de kan lära sig det svenska språket, få skoglig kunskap och möjlighet till att få jobb inom skogsnäringen. Insatsernas effekter på samhället kan vara landsbygdsutveckling, ökad skoglig kunskap och integration. Resultaten ger upphov till nya frågor som berör hur utbildningen kan bli än mer anpassad efter målgruppens vilja och behov. Att hitta engagerade lärare som både besitter skoglig kunskap och kunskap om pedagogisk undervisning är viktigt för att vidhålla en intresseväckande utbildning.

Den skogliga utbildningen har gjort att intresset för skog och skogsbruk blivit stort bland respondenterna. Trots att det skogliga intresset är stort finns det en viss osäkerhet bland både kvinnor och män huruvida de vill ta ett steg in i skogsnäringen eller inte. Detta skulle kunna förklaras med att deltagarna lever i en oviss tillvaro där det primära målet är att skapa en trygghet och lära sig det svenska språket. Med tanke på den osäkra tillvaro många lever i kan det vara svårt att säga att jobb inom skogsnäringen är det enda rätta. Det kan också bero på att det är svårt för den nyanlände att veta vilken bransch den vill arbeta inom efter endast en kort tid i Sverige. Fler näringar än skogsnäringen kan skapa utbildningar med målsättningen att underlätta integrationsprocessen. På så sätt kan det skapas ett större utbud av utbildningar för målgruppen, vilket kan leda till att den nyanlände blir mer viss om vilken bransch den vill jobba inom.

Oavsett utbildningsbakgrund finns det ett stort intresse bland respondenterna av att utbilda sig i Sverige för att på sikt kunna etablera sig på arbetsmarknaden, bli självständig och självförsörjande. Vad som enligt respondenterna klassas som utbildning är varierande. Mer allmänna utbildningar som exempelvis körkort och röjsågskort anses vara en kvalificerad utbildning hos somliga medan andra anser att studier på universitetet är enda vägen till att få önskvärda jobb. Som tidigare nämnts har många av respondenterna vuxit upp i ett land utan allmän skolplikt och av dessa klassas i princip all typ av utbildning som hög. Personer vars föräldrar har hög utbildningsbakgrund ser annorlunda på vad som klassas som utbildning.

De flesta av deltagarna uppger att de vill bo i en stad och inte ute på landsbygden. Detta kan betraktas som anmärkningsvärt med tanke på att skogsnäringens mindre kvalificerade jobb ofta bedrivs på landsbygden. Detta följer likväl den utvecklingstrend som råder i samhället i stort och är inte karaktäristiskt för målgruppen. Viljan att få skogligt jobb behöver inte sammanfalla med en önskan om att bosätta sig på landsbygden. Många av de som kommer till Sverige har vuxit upp i en stad och vill följaktligen fortsätta bo i en stad. Trots detta anger många att de trivs med sin livssituation på den plats de är bosatta. De som inte trivs är de som bor på små avlägsna platser med få invånare. Därför önskar de att få flytta till mer tätbebyggda platser. Tillvaron är för många osäker och kortsiktig. Både bostad och bostadsort är osäkert och många flyttar ofta, både lokalt och regionalt. Detta försvårar möjligheten att planera långsiktigt med avseende på utbildning, jobb och bostadsort för den enskilde individen. De nyanlända hoppas på ett bra liv i Sverige, att få ett jobb och ekonomisk inkomst samt att lära känna fler svenskar.

Med stöd från metodteorier anses de metoder som används i denna studie vara lämplig för denna typ av studie. Enkätundersökningen tillämpas för att kunna få svar på om det finns intresse för fortsatt engagemang inom skogsnäringen. Samtalsintervjuerna används för att kunna svara på hur utbildningsinnehåll uppfattas och för att få ytterligare underlag till att svara på frågan om intresset för fortsatt engagemang inom skogsnäringen. Intervjuerna ger respondenterna möjlighet att svara på frågorna mer utförligt. På detta sätt ges möjlighet för respondenterna att komma nära och skapa ett förtroende för intervjuledaren. Med stöd av en intervjuguide har samtliga intervjuer samma innehåll, vilket ger säkrare resultat. Det finns dock en risk för konfimeringsbias eftersom att intervjupersonen omedvetet kan ha varit selektivt uppmärksam på sådan information som bekräftar denna studies syfte. Ur ett teoretiskt perspektiv anses indata vara representativa och tillräckliga för att inte påverka resultatet negativt eftersom att urvalet är tillräckligt stort och respondenterna är representativa för målgruppen. Förslag till metodförbättring är att i samband med intervjusamtalen ha med en utbildad tolk och inte enbart ett språkstöd eftersom att många har svårt att formulera sig på svenska. Språkstöden kan hjälpa respondenterna att förstå frågan, men har inte tillräcklig språkkunskap att översätta de olika respondenternas språk. Likaså för enkätundersökningen, om en tolk finns tillgänglig kan fler svarsalternativ ges. Likheter med tidigare studiers resultat är att en kombination mellan teoretiska och praktiska moment gynnar språkundervisning och är viktigt för att skapa en intresseväckande utbildning. Språkinläring och följaktligen språkkunskaper är avgörande för integration i det svenska samhället. Anställning anses vara en trygghet för individen, då det skapar en sysselsättning och ekonomisk inkomst.

Nyanländas inställning till att engagera sig i skogsnäringen har inte studerats i tidigare studier. Generellt har det gjorts få studier inom ämnet.

Slutsats

Den huvudsakliga slutsats som kan dras i denna studie är att majoriteten av både kvinnor och män uppger att de är intresserade av fortsatt engagemang inom skogsnäringen, både vad gäller arbete och utbildning. Den skogliga utbildningen har levt upp till deltagarnas

förväntningar. Majoriteten av respondenterna tycker att den svenska skogen är intresseväckande. Enligt respondenterna har utbildningens omfattning och utformning varit tillfredsställande då svenskundervisning kombineras med arbetsförberedande svenska och yrkesrelaterad kunskap. En kort utbildning skapar intresse för ett helt nytt område: skogen. Genom att kombinera olika utbildningsformer såsom teoretiska moment, webbaserade moment och praktiska moment motiveras en målgrupp som ofta har en låg utbildningsnivå. Utbildning av denna typ kan vara ett redskap i landsbygdsutveckling. För att landsbygdsutvecklingen skall lyckas finns behov av att utveckla arbetsmöjligheter för nyanlända eftersom det skapar en ekonomisk trygghet och stimulans i vardagen.

På regeringsnivå finns ett intresse av att skapa såväl ekonomisk som social utveckling på landsbygden. Genom att driva integrationsprogram för målgruppen underlättas integrationsprocessen till det svenska samhället. De gröna näringarna och skogsnäringen strävar efter att öka den etniska mångfalden och att ta del av den resurs befolkningen utgör. Det är en lämplig och givande metod att skapa integrationsprogram, för att erbjuda nyanlända män och kvinnor deltagande i skogsanknuten utbildning och på så vis främja anställningar av nyanlända i de gröna näringarna och skogsnäringen.

Referenser

- Buskqvist, Y. (2008). Utomhuspedagogik. Akademin för hållbar samhälls- och teknikutveckling. Västerås: Mälardalens Högskola.
- Dahlström, C. (2007). Rhetorical Objectives and Program Efficiency in Swedish Policy about *Immigrants*. *Journal of Public Policy*, 27, pp. 319-340.
- Djuve, A.-B. (2010). Empowerment or Intrusion? The Input and Output Legitimacy of Introductory Programs for Recent Immigrants. *Journal of International Migration and Integration*, 11, pp. 403–422.
- Dolling, A., Ålund, A., Mårtensson Ekström, B. & Gunnarsson F. (2017). Främja nyanländas väg till anställning i de gröna näringarna och naturvården. Skogsstyrelsen. Meddelande 2.
- Eriksson-Sjö, T., Ekblad, S., & Kecklund, G. (2010). Hög förekomst av sömnproblem och trötthet hos flyktingar på SFI: konsekvenser för inläring och hälsa. Fakulteten för Hälsa och Samhälle. Malmö: Malmö Högskola.
- Hedberg, C., & Haandrikman, K. (2014). Repopulation of the Swedish countryside: Globalisation by international migration. *Journal of Rural Studies*, 34, pp. 128-138.
- Hollander, A.-C., Bruce, D., Burström, B., & Ekblad, S. (2011). Gender-related mental health differences between refugees and non-refugee immigrants - A cross-sectional register-based study. *BMC Public Health*, 11.
- Horbulyk, T. M. (2000). The social cost of labor in rural development: job creation benefits re-examined. *Agricultural Economics*, 24, pp. 199-208.
- Jordet, A. N. (2011). Uteskole - et pedagogisk og læreplanhistorisk perspektiv. *Unge pædagoger*, 4, pp. 47-55.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). Den kvalitativa forskningsintervjun. Lund: Studentlitteratur AB.
- Learning Language. (2008). Language Learning and Discursive Practice. *Language Learning*, 58, pp. 135–181.
- LRF. (2016-22-01). *De gröna LRF*. From www.lrf.se: <https://www.lrf.se/foretagande/naringar/>
- Lundborg, P. (2013). Refugees' Employment Integration in Sweden: Cultural Distance and Labor Market Performance. *Review of International Economics*, 21, pp. 219–232.
- Malmberg, B., Wikmark, T., Jani, T., & Axelsson, L. (2016). Invandringens effekter på Sveriges ekonomiska utveckling. Stockholm: Statens Offentliga Utredningar.
- Marcus, H.-O., Shala, V., Johansson, H., & Nuemesniemi, N. (2013). Mångfald för tillväxt i de gröna näringarna och en landsbygdsutveckling. Borlänge: Skogsstyrelsen.
- Migrationsinfo. (2016-16-09). *Migrationsinfo*. From www.migrationsinfo.se: <http://www.migrationsinfo.se/migration/sverige/>
- Migrationsverket. (2016-22-12). *Migrationsverket*. From <http://www.migrationsverket.se>: <http://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Att-ansoka-om-asyl/Asylregler.html>
- Näringsdepartementet. (2015). Uppdrag att främja anställning av nyanlända i de gröna näringarna. Jönköping: Regeringen.
- Nash, M., Wong, J., & Trlin, A. T. (2006). Civic and social integration A new field of social work practice with immigrants, refugees and asylum seekers. *International Social Work*, 49, pp. 345-363.
- Regeringen. (2016-23-01). *Mål för nyanländas etablering*. From www.regeringen.se: <http://www.regeringen.se/regeringens-politik/nyanlandas-etablering/mal-for-nyanlandas-etablering/>

- Regeringskansliet. (2008). Mångfald som möjlighet - Åtgärder för ökad integration på landsbygden. Stockholm: Statens offentliga utredningar.
- Rios, J. M., & Brewer, J. (2014). Outdoor Education and Science Achievement. *Applied Environmental Education & Communication*, 13, pp. 234-240.
- Skogsriket Västerbotten. (2016). Praktiska exempel på jämställdhetsinsatser i skogsrelaterade verksamheter. Umeå: Skogsriket Västerbotten.
- Stryamets, N. (2012). Non-wood forest products for livelihoods. *SwePub*, 33, pp. 329-332.
- Trots, J. (2010). Kvalitativa intervjuer (Vol. 4). Lund: Studentlitteratur AB.
- UNHCR. (2016-22-01). *UNHCR*. From www.unhcr.org:
http://popstats.unhcr.org/en/overview#_ga=1.186900911.608141618.148507789
- Vik, K., & Werge-Olsen, I. B. (2012). Activity as a tool in language training for immigrants and refugees. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 19, pp. 530-541.

Bilaga

Intervjuguide

1. (Kön, Ålder),
2. Berätta om din utbildningsbakgrund,
3. Vad har du för språkliga kompetens, vilka språk kan du?,
4. Är du uppväxt på landet eller i staden?,
5. Har dina föräldrar någon utbildning, om i så fall vad, inom vilket område?,
6. Har du någon arbetslivserfarenhet, om i så fall vad, inom vilket område?,
7. Hur kom det sig att du hamnade i Sverige, i Dorotea/annan ort?,
8. Hur ser du på din nuvarande livssituation (trivs du i Dorotea/ annan ort)?,
9. Hur ser din nuvarande familjesituation ut?,
10. Hur ser ditt nuvarande sociala kontaktnät ut?,
11. Vilka umgås du med på fritiden (umgås du men några svenskar)?,
12. Vad har du för erfarenhet av skog?,
13. Vad betyder den svenska skogen för dig? (den erfarenhet du fått genom projektet),
14. Hur kom du i kontakt med projektet ”Skogen som integrationsarena”?,
15. Hade du några förväntningar på ditt deltagande, i så fall vilka? Har projektet motsvarat dina förväntningar? Om, hur? (utveckla ditt svar),
16. Upplever du att har haft möjlighet att påverka innehåll och genomförande av aktiviteter inom ramen för projektet? (om, iså fall hur och i vilken omfattning?),
17. Har du använt dig utav webbmaterialet för projektet?,
18. Har du lärt dig något under projektet? I så fall vad? Kan du utveckla, ge exempel...,
19. Hur tänker du kring framtiden? (i relation till erfarenheter av projektmedverkan),
20. Har du gått någon utbildning efter projektet, om ja, vilken?,
21. Har du fått jobb efter projektet, om ja, vad då?,
22. Har projektet påverkat dina framtidsplaner vad gäller sysselsättning och i så fall på vilket sätt?,
23. Om du tänker dig framåt i tiden, vad tror du att du gör om 10 år?(familjesituation, arbete, utbildning, bostadsort, socialt umgänge),
24. Är det något särskilt du vill att vi bör känna till eller tänka på för framtida utbildningsinsatser?

Tack för din medverkan!

SENASTE UTGIVNA NUMMER

- 2015:11 Författare: Adam Klingberg
Tillväxt, överlevnad och skador för provenienser av Banksianatall (*Pinus banksiana*, Lamb.) i norra Sverige
- 2015:12 Författare: Rasmus Häggqvist
Skötselplan för Gammliaaskogen
- 2015:13 Författare: Elisabet Ekblad
Förutsättningar för naturhänsyn i bestånd med contortatall (*Pinus contorta*)
- 2015:14 Författare: Jon Wikström
Utvärdering av förmågan hos Wet Area Mapping (WAM) att beskriva markbärligheten på skogsmark intill vattendrag
- 2015:15 Författare: Jenny Tjernlund
Grundvattenkemin tre år efter askgödsling på djupa torvmarker i Norrland
- 2015:16 Författare: Anton Hammarström
Utveckling av en modell för bärighetsklassificering av skogsmark
- 2016:1 Författare: Gustaf Dal
Tree cover and tree traits affects soil carbon and soil compaction in Parklands in Central Burkina Faso
- 2016:2 Författare: Julia Mellåker
Degradation and restoration method interact to affect the performance of planted seedlings in tropical rainforest restoration – evidence from plant functional traits
- 2016:3 Författare: Pia Sundvall
Kväverikt spillvatten från sprängämnesproduktion – potentiell råvara i gödsel?
- 2016:4 Författare: Marcus Larsson
Betydelsen av krukstorlek, odlingsstäthet och planteringspunkt vid etablering och tillväxt hos täckrotsplantor – Analys av Jackpot & Powerpot
- 2016:5 Författare: Elin Kollberg
Tidiga tillväxteffekter av kvävetillförsel på SeedPAD och plantor
- 2016:6 Författare: Lukas Holmström
Restoration of degraded tropical rainforests through gap and line planting: Effects on soil and light conditions and seedling performance
- 2016:7 Författare: Lina Edgren
Naturvård och efterbehandling i Masugnsbyns dolomittåkt
- 2017:1 Författare: Johan Åhs
The influence of precipitation and nitrogen fertilization on aboveground tree growth and how this varies across small-scale microtopography gradients in *Pinus sylvestris* stands in northern Sweden
- 2017:2 Författare: Joshua Johansson
Utvärdering av en markvattenmodells förmåga att estimeras markfuktighet och bärighet

Hela förteckningen på utgivna nummer hittar du på www.seksko.slu.se